

*Nautilus csővel ellátott,
25 mm-es fémdóm
magassugárzó*

*Valamennyi kónuszos
hangszóró
átmérője 130 mm*

BOWERS & WILKINS XT4

660 000 Ft/pár

■ A Bowers & Wilkins vitathatatlanul az egyik legnagyobb név a hangsugárzók világában, kiváló reputációval és az annak megőrzéséhez szükséges kutatási potenciállal. Így sem kis teljesítmény azonban olyan hangsugárzót építeni, amely elég szép és diszkrét ahhoz, hogy inyére legyen az AV fanatikusoknak, ugyanakkor sztereó zenével is megfelelő minőséget nyújtson ahhoz, hogy a hifi oldal se érezze becsapva magát. Pontosan ilyen kíván lenni a Bowers & Wilkins új XT sorozata, illetve azon belül is elsősorban a három utas XT4. Ez a modell a sorozat „zászlóshajó” hangdoboz, mely a gyártó szándékai szerint többcsatornás rendszerek bal és jobb oldali front hangsugárzójaként, hifi konfigurációkban pedig két önálló sztereó hangsugárzóként tölthetné be szerepét, kiegészítő mélysugárzóval vagy anélkül. A teljes többcsatornás összeállítás a háttér sugárzók szerepét betöltő, állványra helyezhető XT2 hangdobozok, az XTC center box és a gömb alakú PV1 mélysugárzó részvételével áll össze. A hagyományos képcsöves televíziót használók számára fontos információ lehet, hogy az XT4 nem rendelkezik mágneses árnyékolással. Karcos külsőjük miatt azonban ezek a hangsugárzók alighanem inkább LCD- és plazma készülékek mellett fognak helyet kapni, ahol az árnyékolásnak nincs jelentősége.

A páronként 660 000 forintért kapható XT4 kétségtelenül drága jószág, amely árát tekintve fej-fej mellett halad a B&W hagyományosabb 700 sorozatú modelljeivel –

egész pontosan a 703 és a 704 között helyezkedik el félúton. Ennek a cikknek azonban elsősorban arra a kérdésre kell választ adnia, hogy mennyire versenyképes ez a modell a hangreprodukció tekintetében. Az elmúlt hét évben a házi mozi ágazat legfontosabb tendenciája a sík paneles plazma – és újabban LCD – képernyők sikere volt, középszerű képminőségük és magas árak dacára. Ezeknél a képernyőknél szinte kivétel nélkül ezüst ráma keretezi a képmegjelenítő panelt, aminek hatására számos hangsugárzó gyártó is stílusban illeszkedő, karcos, ezüstburkolatú fémdobozokban kezdett gondolkodni.

Nemcsak elegáns ívű, ezüstburkolatú fémháza és egyetlen darabból extrudált oldal- és hátlapja miatt, hanem padlón álló kialakítása és az FPM6 dobozokhoz képest mintegy háromszor nagyobb súlya miatt is.

A jelentős, 24,5 kg súly – amely szintén a 703 és a 704 közé helyezi a modellt – csak egyike volt azoknak a meglepetéseknek, amelyek a karcos és finom design után értek bennünket. Sok látogató tett kísérletet arra, hogy megemeljen egy XT4 hangfalat, és valamennyien meglepetten hőköltek vissza, amikor tapasztalták, hogy ez nem is olyan egyszerű. A nagy tömeg persze nem garancia a kimagasló minőségre, ám kétségtelenül nagy szerepe lehet, és sokat elmond a doboz belsejében található tartalom minőségéről is. Hogy pontosan mi okozza ezt a tekintélyes tömeget, azt nehéz lenne megmondani, mivel a hangsugárzó ellenállt minden, belvilágának feltárására irányuló próbálkozásunknak, amelyekkel azt igyekeztünk kideríteni, hogy milyen csillapító anyagokat alkalmaznak a doboz belsejében. Az alap eltávolításakor mindenesetre egy tömegterhelt fémtestre emlékeztető megoldást találtunk, mely feltételezésünk az is alátámasztotta, hogy a hangsugárzó súlypontja a ház alig több egyharmadánál található a padlótól mérve. Sőt, a súlypont alacsonyabban van az összes hangsugárzóegységénél, pedig tudvalévő, hogy a hangsugárzók mágnesei általában igen meghatározó szerepet játszanak a hangsugárzók súlyelosztásában.

*A ház hátlapját és oldalait egyetlen
elegáns ívben extrudálták*

A Bowers & Wilkins már lépéseket is tett ez ügyben az FPM (Flat Panel Monitor) hangsugárzói megjelenítésével, amely széria csúcscsán az FPM6 helyezkedik el. Az XT4 azonban komolyabb ajánlatnak tűnik...

ELHELYEZÉS

Bár a mélyhangsugárzók nagyon kicsik, párban már kb. akkora membránfelületet biztosítanak, mint egy 200 mm-es hangszóró. És noha a ház nagyon kompaktnak tűnik, belső térfogata valójában sokkal nagyobb, mint ránézésre gondolnánk. Ha ehhez hozzávesszük az együttesen 40 Hz-re hangolt port-párt, egyáltalán nem meglepő, hogy az XT4 a falaktól távolabb érzi magát a legjobban, mely esetben nagyméretű szobákban is tisztességes mélysávot képes nyújtani egészen a 30 Hz alatti tartományig. A fal melletti elhelyezést jobb kerülni, nemcsak az 50–100 Hz körüli túlzott kimenet elkerülése érdekében, hanem azért is, mert a középsáv egyetlenlenné válhat. Ez már csak azért is nagyon észrevehető, mert a karcos ház oldalirányú szórása kiemelkedően jó. Ha a hangsugárzót fél méternél közelebb kell elhelyezni egy hátsó falhoz, érdemes kísérletezni a termékhez adott dugók használatával. (Fontos megjegyezni, hogy ha csak egy dugót használunk, a megmaradó port kb. 29 Hz-re hangolódik át.)

A gyönyörű és rendkívül karcsú ház figyelemreméltóan tiszta mélysávot eredményez. A hangzás édeskés és semleges, kifinomult balansszal és kismértékű elszíneződéssel, ugyanakkor sokak számára túlzottan udvariaskodónak tűnhet.

A jelentős kiegészítő tömegterhelés, illetve a terhelésnek a súlypont elhelyezkedésére gyakorolt hatása komoly befolyással van a hangsugárzó fizikai stabilitására. Az „eldőlés veszély” jelentős problémaforrás minden karcsú és magas hangsugárzónál, amit leginkább talapzat vagy kitámasztó karok alkalmazásával igyekeznek megoldani. Vaskos ballasztja révén azonban a Bowers & Wilkins mindenféle további alpnövelési megoldás nélkül is megfelelő stabilitást ér el.

Ettől eltekintve a cég fejlesztőmérnökei azok számára is tartogatnak valami okosat és eredetit, akik tuskéket szeretnének használni. Hangzás szempontjából kétségtelenül az az előnyös, ha a tuskék az alap széléltől enyhén befelé helyezkednek el, így azonban csökkentik a talapzat felfekvési méretét, és rontják a stabilitást. Ezt az XT4 úgy kerüli el, hogy opcionális foglalatokat kínál a tuskékhez. Ezek mellett, hogy remek mechanikai kapcsolódást biztosítsanak, mintegy 30°-os szögbe állítják a tuskékat a gyártó csoportosan helyez el, így biztosítva a kívánatos nagyságú membránfelületet. Az XT4-ben egy pár kisméretű, 130 mm-es mélyhangsugárzó-tandemet találunk, amelyeket egy-egy 95 mm átmérőjű, papír/Kevlar rost kónuszos membránnal láttak el, és

amelyek mindegyikéhez két port tartozik. A magányos középfhangsugárzó mérete azonos a mélyhangsugárzó-egységekével, ám ez szőtt Kevlar kónusszal és egy „bullet-kúp” alakú porsapkával rendelkezik. Az előlap lapos, hangszórókat tartó része ABS műanyagból készült, amelyet egy finom, fekete gumitakaró borítja. Ez utóbbi rezgéstompító hatást gyakorol.

A hangsugárzó legfőképpen egy 25 mm-es fémdóm magassugárzó kapott helyet oly módon, hogy az egység fele kiemelkedik a hangfal testének felületéből – ami félig-meddig a Bowers & Wilkins 700 és 800 modelljeinek teljesen különálló magassugárzóira emlékeztet. Mint a brit gyártó szinte összes magassugárzója, ez is egy „Nautilus” csőhöz csatlakozik hátul. Ez okozza az egység mögötti „dudort”, amely a hangsugárzó majdnem teljesen mélységében látható.

A magassugárzó dómja saját ráccsal rendelkezik, amelyet mágneselesen rögzítettek a kerethez, és a legkiválóbb hangzás érdekében eltávolítható. A fekete fórács lefedi az összes többi hangszórót és a bass-reflex port-okat, ezt esztétikai okokból érdemes a helyén hagyni. Az ezüst fémborítás természetéből fakadóan érdekes, ezért egy lakkfelületet is kapott, amellyel azonban vigyázni kell, mert óvatlan bánásmód esetén könnyen megkarcolódhat.

A padló közelében, a gerinc alján egyetlen hangfalkábel port-pár található, a rendezett látványt kábelcsatornák biztosítják. A Bowers & Wilkins újabbán érvényesülő

gyakorlatának megfelelően a hangváltó hálozat szándékosan leegyszerűsített: a magashangsugárzó egyetlen kondenzátorral megvalósuló elsőrendű szűrést kap. Bár az alkalmazott alkatrész nem „audiofil” kondenzátor, a tervezők mintegy 20 különböző minta közül választották ki a legjobb hangzást produkáló típust.

A szobán belüli elosztási adatok arra utalnak, hogy az XT4 hangdobozokat érdemes lehetőség szerint távol tartani a falaktól, hogy a mélytartomány a lehető legsimább és legegyszerűsebb legyen. (Ha valaki túl erősnek tartja a mélyhangokat, vagy ha a hangsugárzókat fél méternél közelebb kell elhelyezni egy hátsó falhoz, a bass-reflex port-ok a termékhez adott dugókkal blokkolhatók.) És bár az XT4 hangméltség tekintetében nem nyújt kiemelkedőt, azért számos vonzó tulajdonsággal rendelkezik. A mélytartomány karaktere eltér a faalapú dobozoknál megszokottól: a tompított fém szerkezet révén erőteljes és tiszta minőséget élvezhetünk, amelyből talán hiányzik a melegség, ám az elszíneződésektől is feltűnően mentes.

A rendkívül merev, íves extrudált ház és az ügyes tompító megoldások összességében nagy hatékonysággal tartják távol a hangsugárzótól a dobozszűrő megszőlálást és az elszíneződéseket egészen a középtartományig. Nem meglepő, hogy a magas, karcsú ház kiemelkedő képszerűséget eredményez lenyűgözően magas hangszínpaddal, amelyben a dobozszűrő leg-

MŰSZAKI JELLEMZŐK

SZOLGÁLTATÁSOK

3 utas, 4 hangszórós, bass reflex kialakítás; 25 mm-es alumíniumtövezet dóm magassugárzó Nautilus tölcserrel; 130 mm-es Kevlar membrános középsugárzó; 2x 130 mm-es papír/Kevlar membrános mélyhangsugárzó; FlowPort bass-reflex nyílások; 40 Hz-22 kHz frekvencia átvitel (± 3 dB); 8 Ohm impedancia; 86 dB érzékenység (2,83 V / 1 m); 150 W ajánlott max. erősítő kimenő teljesítmény; 4 mm-es banán dugók és kábelcsatlakozók fogadására és kettős kábelvezetésre alkalmas, dupla csatlakozó-pár; hangszóró tuskék; alumínium kabinetburkolat

Méret: 910x200x300 mm (mag., szél., mélys.)

Súly: 24,5 kg

RENDSZERBE ILLESZTÉS

Az XT4 gyárilag megadott érzékenysége 86 dB, ami valamivel az átlag alatti. A minimum impedancia ugyanakkor rendkívül alacsony – esetenként igen megterhelő – 3 Ohm-os értéket vesz fel 98 Hz-en, majd 580 Hz-en. Mindez összességében az utóbbi idők erősítési szempontból egyik legnehezebb hangsugárzóját eredményezi, és bár a Bowers & Wilkins töredelmesen bevallja a modell rendkívül alacsony minimumértékét, a 8 Ohm névleges impedancia emlegetésével kissé lazán kezeli ezt a paramétert.

A csöves erősítők teljes mértékben kerülendők, és bár a legtöbb erősítő és receiver könnyedén kezelni képes a 3 Ohm impedanciát, néhány alapszintű AV rádióerősítőnek gondolni lehetnek. Az ennyire alacsony impedancia és a hozzá kapcsolódó magas áramigény soha nem túl jó ömen sem az erősítő, sem a hangsugárzó számára. Az XT4-et összességében jó minőségű, nagy teljesítményű erősítővel érdemes táplálni, különösen akkor, ha valaki a hangos zenehallgatás híve.

A tömegterhelés alap és a szögben kiálló tüskék fokozzák a stabilitást

Az XT4 hangfalak a háttér sugárzók szerepét betöltő, állványra helyezhető XT2 hangdobozokkal, az XTC center sugárzóval és a gömb alakú PV1 mélynyomóval együtt alkotnak teljes többszámú összeállítást

V É G E R E D M É N Y

Bowers & Wilkins XT4

hangsugárzó-pár

660 000 Ft/pár

Tel.: 317-5560

www.bwspeakers.com

www.bowers-wilkins.com

www.aymara.hu

ELŐNYÖK

Remek ezüstsínű külső; tömegterhelés és a szögben kiálló tüskék biztosítják a stabilitást; édeskés és tiszta hangzás, finom balansszal és alacsony elszíneződéssel

HÁTRÁNYOK

A dinamika kissé fojtott, hiányzik belőle a feszültség és a drámaiság; a hangzás semleges és édeskés, ám nagyon visszafogott és a mélysáv nem elég határozott

HANGMINŐSÉG

★★★★★

MEGHAJTHATÓSÁG

★★★★★

KIVITEL

★★★★★

ÁR/ÉRTÉK ARÁNY

★★★★★

ÖSSZEZÉS

★★★★★

apróbb jele sem tapasztalható, és amely a szoba legtávolabbi pontján is precíz és tágas hangzást biztosít.

A tonális egyensúly a széles mély- és a középtartományban összességében rendkívül jól eltalált, a felső magassáv és a prezensz ugyanakkor egy kissé visszahúzódnak a kelleténél. A magastartomány tökéletesen megtalálja a „túlzottan harsány” és a „túlzottan fakó” közötti keskeny mezsgyét, és ebből kifolyólag telt és édeskés részletgazdagságot nyújt, amely azonban sohasem vonja túlzottan magára a figyelmet.

A hangsugárzó egységek kis mérete és szerény érzékenysége persze áldozatokat is követel: az XT4 dinamika és kifejezőerő tekintetében kissé elmarad a kívánatostól. A többi karcsú kialakítású modellhez hasonlóan az XT4-nek sem sikerül olyan erőteljes és feszültséget sugározni magából, amely elhithetné a hallgatóval, hogy a zene valóban ott szól a szobában, és nem pusztán a valóság reprodukciója.

De ne kívánjunk túl sokat ettől a modelltől. Az XT4-et elsősorban mélysugárzóval együtt történő használatra tervezték, kiváló partnere lehet például a Bowers & Wilkins ezüstsínű PV1 gömbje, amely egy XT alapú 5.1-es rendszer részét képezi. Sztereó zenei rendszerekben is számos érv szól a különálló mélysugárzó használata mellett. Mindez egyáltalán nem befolyásolja a dinamikai viselkedést, ugyanakkor határozottabban teszi a mélyeket, és rendkívül hasznos alátámasztást biztosít egy XT4 hangfal-párhoz.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy ezek a hangsugárzók alapvetően mélysáv-hiányosak lennének, amelyeket mindenképpen mélynyomóval együtt kellene használni. A basszus korlátozott erejét – a lejátszott anyagtól függően – nagyrészt feledtetten a kiugró és indokolatlanul megvastagodó hangoktól mentes karakter, ami összességében jó „boltnak” tűnik. Ezt tapasztaltuk több új kiadvánnyal, például Jack Johnson In Between Dreams, Christine Collister Love... vagy KT Tunstall Eye to the Telescope című albumaival. Johnson akusztikus gitárjának tonális kifinomultsága különösen hatásos és életszerű volt.

Egy PV1 mélynyomóval fokozható a mélytartomány ereje

Az is igaz ugyanakkor, hogy Laurie Anderson Life on a String című albumának erőteljes és mélyre hatoló basszusa már több gondot okozott a hangsugárzóknak, és az újévi tűzijáték prezentációjában sem volt ele-

gendő mély dübörgés ahhoz, hogy marandó hangzásélményt nyújtson a képek mellé. A rendszerben elhelyezett PV1 további energiákat biztosítana, ami lényegesen hatásosabbá tenné a mélyhang reprodukciót.

Mi tagadás, az XT4 nem egy rocker, talán azért, mert tervezői túlságosan is udvarias megszólalásra törekedtek, és bár a remekül eltalált felső régió vitathatatlanul dicsegetet érdemel, a középtartomány bizony jót tenne még egy kis izomerő. Ugyanakkor az udvariasságnak is megvan a maga előnye, nevezetesen akkor, amikor klasszikus, vagy akusztikus anyagokat hallgatunk. E tekintetben a pompás képábrázolás, a dobozosságtól való mentesség és az erőteljes, tiszta alsó tartományok nyilvánvaló előnyt jelentenek, így az XT4 kétségtelenül ezekben a műfajokban érzi magát a legotthonosabban. Mindent egybevetve az XT4 sikeresen domborítja ki a maga előnyeit. Meghajtása nem egyszerű feladat, és a dinamikai kontraszt megjelenítése sem igazán az ő színtere, ugyanakkor rendkívül kiegyensúlyozott hangzást produkál, figyelemreméltóan kis elszíneződéssel, különösen a mélyhangok régióiban. Ritka kivétel ez egy olyan világban, ahol a karcsú hangsugárzók az esetek többségében csalódást keltő előadásmóddal rukkolnak elő.